

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
/DELEGATURA W OLSZTYNIE

LOL.410.16.4.2024

Insp. Adam Borowski
Komendant Powiatowy Policji w Ostródzie
Komenda Powiatowa Policji w Ostródzie
ul. Handlowa 6
14 – 100 Ostróda

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/033 – Funkcjonowanie systemu łączności w służbach podległych MSWiA

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
tel. 48896788200, lol@nik.gov.pl

Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Ostródzie ¹ , ul. Handlowa 6, 14-100 Ostróda
Kierownik jednostki kontrolowanej	Insp. Adam Borowski, Komendant Powiatowy Policji ² , od 12 lipca 2024 r. W okresie od 23 kwietnia 2024 r. do 11 lipca 2024 r. pełnił on obowiązki Komendanta Powiatowego Policji w Ostródzie. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Marcin Danowski, Komendant, w okresie od 21 października 2016 r. do 11 lipca 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Funkcjonowanie systemów łączności radiowej w odniesieniu do wyzwań i zagrożeń współczesnego świata. 2. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemów łączności radiowej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 31 października 2024 r., z wykorzystaniem dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, związanych z przedmiotem tej kontroli
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler/Kontrolerzy	Leszek Żywucki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/120/2024 z 26 września 2024 r. (akta kontroli str.1-11)

I. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą w KPP korzystano jedynie z analogowego nieszyfrowanego systemu łączności o ograniczonym zasięgu, podatnego na zakłócenia, jednak KPP prawidłowo realizowała działania związane z funkcjonowaniem łączności radiowej na obszarze działania powiatu ostródzkiego, m.in. wyposażając przeszkolonych w tym zakresie funkcjonariuszy w niezbędne środki łączności. KPP nie była w pełni przygotowana na sytuację wystąpienia nagłego kryzysu, skutkującego utratą lub ograniczeniem możliwości wykorzystania systemów łączności. Posiadała wprawdzie urządzenia, zdolne do podtrzymania zasilania urządzeń łączności radiowej, nie została jednak wyposażona w system łączności cyfrowej bądź satelitarnej, będący alternatywnym do analogowego systemu.

Funkcjonujące w Komendzie analogowe systemy łączności radiowej nie pozwalały na prowadzenie czytelnej korespondencji między podległymi służbami. Przeprowadzone ćwiczenia służb, w których uczestniczyła m.in. KPP i podległe jej jednostki, wskazały na konieczność zastąpienia radiowej łączności analogowej, łącznością cyfrową.

¹ Dalej: KPP lub Komenda.

² Dalej: Komendant.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, , dalej: ustawa o NIK

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

II. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Funkcjonowanie systemów łączności radiowej w odniesieniu do wymagań i zagrożeń współczesnego świata

Opis stanu faktycznego

1.1. Struktura organizacyjna KPP określona została w regulaminie organizacyjnym z dnia 16 kwietnia 2014 r.⁶ Wg regulaminu w skład KPP wchodziły m.in. Posterunki Policji⁷ w Dąbrównie, Miłomłynie i Stębarku oraz jednostka organizacyjna Komisariat Policji w Morągu⁸. W skład Komisariatu Policji w Morągu wchodził Posterunek Policji w Łukcie i Miłakowie.

Organizację łączności radiowej w Komendzie oraz sposób stosowania środków łączności radiowej i prowadzenia z jej wykorzystaniem korespondencji regulowało zarządzenie nr 22 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2020 r. w sprawie określenia metod i form wykonywania zadań Policji z użyciem środków łączności radiowej⁹. Wg § 10 ust. 1 tego zarządzenia za organizację i zapewnienie funkcjonowania łączności radiowej w KPP w Ostródzie odpowiadał Komendant Wojewódzki Policji w Olsztynie. Do obsługi i technicznego utrzymania systemów łączności, na obszarze terytorialnego zasięgu w KPP w Ostródzie, wyznaczono Wydział Łączności i Informatyki KWP w Olsztynie. W ramach tego Wydziału utworzono natomiast Zespół Radiokomunikacji i Wsparcia Technicznego¹⁰, do którego zadań należało m.in. utrzymanie wewnątrz powiatowych systemów radiokomunikacyjnych analogowych i cyfrowych, w tym m.in. techniczne utrzymanie urządzeń, nadzór i monitorowanie sieci radiotelefonicznej pod kątem prawidłowości korespondencji i występujących zakłóceń propagacji oraz organizacja i prowadzenie szkoleń użytkowników tych systemów.

W latach 2022-2024 (do 31 października) w KPP w Ostródzie oraz w podległym jej Komisariacie i Posterunkach Policji, wykorzystywany był jeden system łączności radiowej – analogowy (nieszyfrowany). Powyższy system został ustalony przez Komendę Główną Policji¹¹.

Funkcjonariusze w trakcie realizacji zadań służbowych mieli w swojej dyspozycji różne środki komunikacji służbowej. W zależności od miejsca pełnienia służby i okoliczności posługiwali się środkami adekwatnymi do zaistniałej potrzeby. Mieli możliwość korzystania, m.in. z: Elektronicznej Poczty Policji, terminala MTN¹², systemów komunikacji niejawniej stacjonarnej i radiowej, służbowych terminali telefonii stacjonarnej i mobilnej, służbowych radiotelefonów pracujących w systemie analogowym.

Zasady użytkowania służbowych telefonów komórkowych zostały określone w decyzji nr 71 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Olsztynie z 17 maja 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania służbowych telefonów komórkowych, służbowych urządzeń komórkowych oraz służbowych aktywacji

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zmienianym, w analizowanym okresie, w dniach 1 grudnia 2017 r. 26 czerwca 2020 r. i 15 marca 2023 r., dalej regulamin.

⁷ Dalej: PP.

⁸ Dalej: KP, posiadający regulamin organizacyjny z dnia 5 września 2019 r.

⁹ Dz. Urz. KGP z 2020 r. poz. 38 (dalej: zarządzenie nr 22 KGP).

¹⁰ Dalej: Zespół.

¹¹ Dalej: KGP.

¹² MTN – Mobilny Terminal Noszony.

telefonicznych komórkowych wykorzystywanych w publicznych sieciach telefonii komórkowej w KWP i w jednostkach podległych. Wg tej decyzji służbowy telefon komórkowy przysługiwał m.in.: Komendantowi Powiatowemu i jego zastępcy, naczelnikom wydziałów i ich zastępcom, a w uzasadnionych przypadkach również innym osobom.

W sprawie posiłkowania się innymi niż wyżej wymienione środkami komunikacji¹³, p.o. zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji, pismem z dnia 29 sierpnia 2024 r.¹⁴, wskazał, że korespondencja podczas działań policyjnych powinna być prowadzona za pomocą etatowych środków łączności, a w przypadkach, w których jest to utrudnione, należy korzystać z telefonów komórkowych, dzwoniąc na telefony wyposażone w rejestratory.

W wyjaśnieniach Komendant podał, że KPP nie posiadała regulacji wewnętrznych dotyczących używania prywatnych telefonów komórkowych do łączności służbowej.

Wskazał, że korzystanie z prywatnych telefonów komórkowych w służbie nie jest zalecane. Jednak w niektórych sytuacjach jest niezbędne np. w przypadku braku łączności radiowej Połączenie wykonywane jest na telefon służby dyżurnej, gdzie jest rejestrowane. Przekazywane są tylko niezbędne dane w celu zapewnienia szybkości działań. Wskazał, że zgodnie ze standaryzacją¹⁵ podstawową łącznością jest łączność radiowa oraz inne dostępne środki łączności służbowej.

(akta kontroli str.12-42)

1.2. Komendant podał, że podstawowym problemem w komunikacji, jaki występował w służbie łączności był problem z zasięgiem, który często ograniczony jest specyficznym ukształtowaniem terenu, dużymi powierzchniami lasów, jeziorami oraz wzgórzami. Rozwiązanie tego problemu było niemożliwe ze względów finansowych (brak środków na poprawę infrastruktury). Z otrzymanych informacji¹⁶ z KWP w Olsztynie¹⁷, wynika, że niedostateczne finansowanie nie zaspokaja w pełni potrzeb związanych z utrzymaniem istniejących systemów, jak i rozbudowę i modernizację systemów cyfrowych, w tym KPP, a także potrzeb dotyczących wymiany akumulatorów w radiostacjach.

Najczęstszymi usterkami w radiotelefonach były punkty styku instalacji. Zgłaszane usterki próbowano rozwiązać poprzez wstępne oględziny przeprowadzane w KPP. Jeżeli usterki nie można było usunąć zgłaszano problem Zespołowi, który wykonywał testy i w razie potrzeby wymieniał uszkodzone elementy instalacji.

W ramach wykonywanych czynności służbowych funkcjonariusze wykorzystywali pocztę elektroniczną SEPP oraz służbowe telefony komórkowe, a w szczególnych wypadkach przy braku łączności realizowali połączenia z telefonów prywatnych. W aktualnie wykorzystywanych systemach radiokomunikacyjnych nie było możliwości przekazywania danych niezbędnych w prowadzeniu działań¹⁸ alternatywnymi, w stosunku do łączności radiowej, kanałami, w tym m.in. prywatnymi lub służbowymi telefonami komórkowymi.

¹³ Telefony komórkowe – tylko służbowe czy też prywatne.

¹⁴ Znak: SzP-2404/2024.

¹⁵ Wymagania dotyczące standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa, stosowanych w Policji, w zakresie informatyki i łączności", zatwierdzone przez Komendanta Głównego Policji (styczeń 2020 r. z aktualizacją z kwietnia 2024 r.), dalej: Standardy łączności.

¹⁶ Podczas odpraw.

¹⁷ Dalej: KWP.

¹⁸ Zdjęcia, wideo, nagrania audio, plany, mapy, szkice, instrukcje, utrwalone i zapisane technikami cyfrowymi ślady itp.

Komenda posiada kilka systemów, na sytuację nagłego kryzysu skutkującego utratą lub ograniczeniem możliwości wykorzystania systemów łączności, które są w sposób ciągły sprawne i utrzymywane w sprawności, tj. telefonia stacjonarna VoIP¹⁹, w tym połączenia telefoniczne i wideokonferencyjne, telefony komórkowe, systemy radiokomunikacyjne analogowe, systemy łączności szyfrowanej oraz system kurierski (poczta specjalna). Komenda posiadała zasilanie podstawowe z sieci energetycznej, awaryjne w formie agregatu oraz w formie zasilacza UPS. Agregat zabezpieczał funkcjonowanie całej Komendy. Natomiast zasilacz UPS zabezpieczał Stanowisko Kierowania oraz urządzenia do systemów niejawnych KPP w Ostródzie. Agregat prądotwórczy załączał się automatycznie w czasie nieprzekraczającym 10 minut od wystąpienia przerwy w zasilaniu. Ponadto KP w Morągu posiał agregat prądotwórczy zabezpieczający funkcjonowanie całego Komisariatu oraz UPS zabezpieczający urządzenia teleinformatyczne KP.

Przeprowadzone oględziny w budynku siedziby Komendy potwierdziły, że posiadała ona zasilacz UPS oraz agregat prądotwórczy. Oba te urządzenia, znajdujące się w pomieszczeniach zamykanych na klucz, były sprawne i zdolne do podtrzymania zasilania urządzeń infrastruktury krytycznej, w tym środków łączności radiowej na Stanowisku Kierowania Komendanta²⁰.

Stanowisko Kierowania było wyposażone w następujący sprzęt łączności radiowej: radiową analogowo-cyfrową stację Hytera MD785i (obsługującą system analogowy i cyfrowy DMR), działającą w KPP w systemie analogowym, na której prowadzony był nasłuch Krajowej Sieci Współdziałania i Alarmowania, stację analogową Motorola GM360, na której prowadzony jest nasłuch kanału dyżurnego Stanowiska Kierowania, dwa analogowe radiotelefony przenośne Motorola GP380.

Stanowisko Kierowania wyposażone było również w inne, alternatywne w stosunku do łączności radiowej, środki łączności, tj. telefony stacjonarne i komórkowe, urządzenie obsługujące system wideo-konferencyjny Cisco. Dyżurni na SK posiadali komputery z dostępem do internetu w policyjnej sieci transmisji danych, wyposażone m.in. w programy: Aplikacja Dyżurnego 1.1.0.57²¹ oraz SWD Policji (System Wspomagania Dowodzenia Policji). Pierwszy z tych programów umożliwiał m.in. wyświetlanie na monitorze bieżących informacji m.in. o przemieszczaniu się pojazdów/sił Policji garnizonu, natomiast drugi z nich – m.in. wizualizację na mapie bieżących lokalizacji patroli Policji, przekazywanych poprzez terminale mobilne Bluebird, będące na ich wyposażeniu²².

W trakcie oględzin przeprowadzono próbę nawiązania analogowej łączności radiowej z dyżurnymi i funkcjonariuszami w wybranych jednostkach Policji na terenie powiatu ostródzkiego, podległych KPP w Ostródzie, tj.: w komisariacie w Morągu, w posterunku w Małdytach oraz w posterunku w Łukcie, a także zmotoryzowanym patrolem. Łączność została nawiązana za pierwszym razem i bez konieczności wcześniejszego kontaktowania się za pomocą innego środka łączności. Jakość połączenia oceniono jako bardzo dobrą.

(akta kontroli str.33-40, 43-56)

¹⁹ VoIP (ang. Voice over Internet Protocol) – technologia umożliwiająca użytkownikom przesyłanie połączeń głosowych poprzez łącze internetowe lub inne sieci wykorzystujące protokół IP (tzw. telefonia internetowa).

²⁰ Dalej: Stanowisko Kierowania lub SK.

²¹ Komunikator pomiędzy służbami dyżurnymi województwa, w którym po wpisaniu treści wiadomości wyświetla się ona również u dyżurnych w innych jednostkach.

²² Radiowe stacje przewoźne i radiotelefony noszone, działające w systemie analogowym i cyfrowym DMR, nie posiadały takiej funkcjonalności.

1.3. W okresie objętym kontrolą w KPP w Ostródzie i podległych jej jednostkach stosowano nieszyfrowany system analogowy, dlatego m.in. nie posiadał funkcjonalności w zakresie mechanizmu autoryzacyjno-dostępowego. Dostęp do sprzętu był natomiast realizowany poprzez powierzenie mienia dla każdego z funkcjonariuszy indywidualnie oraz w ramach dopuszczenia do służby.

W analizowanym okresie nie stwierdzono incydentów związanych z ingerencją osób nieuprawnionych w system łączności radiowej.

W wyniku oględzin Stanowiska Kierowania, na którym znajdował się m.in. sprzęt łączności radiowej²³, ustalono, że było ono zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych. Zabezpieczenie to polegało m.in. na kontroli dostępu do tego pomieszczenia, a osoby trzecie wchodzące do budynku Komendy były legitymowane.

W sprawie zabezpieczenia stacji przemiennikowej Komendant podał, że znajduje się ona w budynku głównym, w zamkniętym pomieszczeniu, do którego nie mają dostępu osoby postronne. Wskazał, że chroniona jest całodobowo przez służbę dyżurną KPP.

(akta kontroli str.30-31, 51-61)

1.4. Według stanu na 30 września 2024 r. dla KPP w Ostródzie nie został wyznaczony przez KWP w Olsztynie administrator systemu łączności radiowej²⁴.

KPP nie opracowała regulacji wewnętrznych do wyznaczenia administratora oraz określające wymaganą liczbę administratorów tych systemów, ponieważ nie było takiej potrzeby.

Wszyscy czterej administratorzy, zatrudnieni byli w Zespole Radiokomunikacji Wydziału Łączności KWP w Olsztynie.

Użytkowany w KPP w Ostródzie sprzęt łączności radiowej składał się z dwóch grup: terminali wykorzystywanych przez użytkowników oraz stacji retransmisyjnej. Sprzęt ten, m.in. radiotelefony, posiadał odpowiednie certyfikaty, homologacje.

Sprzęt radiokomunikacyjny eksploatowany był na podstawie instrukcji obsługi producentów, przekazywanych użytkownikom w momencie jego wydania, a Komenda nie posiadała dodatkowych regulacji w zakresie jego konserwacji, przeglądów i eksploatacji. W przypadku terminali użytkowanych bezpośrednio przez funkcjonariuszy, administratorzy systemu w KWP dokonywali ich przeglądów w sytuacjach awarii i zmian obsady kanałowej.

Przeglądami masztów antenowych oraz obsługą techniczną przemienników zajmowała się KWP. W analizowanym okresie nie stwierdzono uszkodzeń przemienników.

W latach 2022-2024 (do 30 września) użytkownicy sprzętu łączności radiowej zgłosili w Komendzie Powiatowej Policji w Ostródzie, łącznie 52 awarii lub problemów związanych z jego eksploatacją, w tym:

- 20 zgłoszeń dotyczyło baterii radiotelefonów²⁵, w wyniku których dokonywano m.in. ich wymiany,
- 18 sprawdzeń zasięgu sieci²⁶, w wyniku których dokonywano sprawdzenia oraz wymiany bazowych i samochodowych systemów antenowych (nowe samochody, mają zainstalowany nową radiostację cyfrową oraz system antenowy). Ponadto wymieniono cztery radiotelefony przewoźne analogowe,

²³ Radiowa cyfrowa stacja Hytera MD785i, działająca w systemie analogowym i cyfrowym DMR, stacja analogowa Motorola GM360, dwa analogowe radiotelefony przenośne Motorola GP380).

²⁴ Dalej: administratorzy.

²⁵ W tym: 240 w 2022 r., 52 w 2023 r. i 181 w 2024 r. (do 30 września).

²⁶ W tym odpowiednio: 6, 8 i 4.

- 14 sprawdzeń, uszkodzeń innych²⁷, tj. dotyczących uszkodzeń podzespołów radiotelefonu (potencjometrów, wyświetlaczy, gniazd zasilających), uszkodzeń instalacji zasilającej i antenowej radiotelefonu przewoźnego w pojazdach służbowych, występowania zakłóceń w policyjnych sieciach radiowych, a także aktualizowania obsady kanałowej w radiotelefonach przewoźnych i noszonych na potrzeby operacji policyjnych. W wyniku tych zgłoszeń dokonywano m.in. napraw lub wymian radiotelefonów oraz instalacji antenowych w pojazdach, zmian parametrów konfiguracyjnych nadawczo-odbiorczych, a także programowano nowe obsady kanałowe (programowanie oraz obsady kanałowe wykonywali administratorzy z Zespołu).

(akta kontroli str.33-40, 62-70)

1.5. Według stanu na 30 września 2024 r. w KPP w Ostródzie i w podległych jej jednostkach zatrudnionych było łącznie 203 funkcjonariuszy, w tym 201 korzystających z sieci łączności radiowej w codziennej służbie (w samej KPP było to odpowiednio: 121 i 119 funkcjonariuszy). Wszyscy funkcjonariusze korzystający z sieci łączności radiowej byli, stosownie do § 15 ust. 2 zarządzenia KGP, przeszkoleni w zakresie obsługi urządzeń oraz sposobu stosowania środków łączności radiowej i prowadzenia korespondencji radiowej. Nieprzeszkolonych natomiast pozostawało dwóch funkcjonariuszy, a powodem tego był brak ukończenia szkolenia podstawowego (byli oni w trakcie odbywania tego kursu).

Stosownie do decyzji nr 276 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego²⁸ jednym z elementów modułu szkoleniowego policjantów „Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu pełnienia służby oraz podejmowania interwencji” było 12-godzinne szkolenie z zakresu posługiwania się środkami łączności radiowej. W ramach tego szkolenia policjanci nabywali umiejętności obsługi sprzętu radiokomunikacyjnego użytkowanego w Policji, w tym m.in. w zakresie funkcji użytkowych radiotelefonów, zasad bezpiecznego użytkowania sprzętu łączności radiowej oraz pracy w sieci radiowej. Ponadto przeprowadzano szkolenie dotyczące posiadanych przez te jednostki środków łączności radiowej oraz zasad realizowania korespondencji radiowej. Przed rozpoczęciem służby byli również przekazywane policjantom informacje o współdziałaniu (tj. częstotliwości działania oraz kryptonimy).

W analizowanym okresie policjanci KPP byli cyklicznie zapoznawani z metodami i formami wykonywania zadań Policji z użyciem środków łączności radiowej, określonymi w zarządzeniu nr 22 KGP. Zasady te były okresowo omawiane i przypomniane funkcjonariuszom w KPP oraz w jednostkach podległych, m.in. w formie szkoleń wewnętrznych lub instruktaży podczas odpraw służbowych, przeprowadzanych m.in. przez funkcjonariuszy przełożonych lub kierowników grup szkoleniowych.

(akta kontroli str.33-40, 73-80)

1.6. W analizowanym okresie KPP nie otrzymała od KWP norm wyposażenia. Według stanu na dzień 7 listopada 2024 r. w KPP w Ostródzie oraz w podległych jej jednostkach dysponowano m.in. następującymi urządzeniami łączności radiowej:

- Jedna stacja retransmisyjna w KPP,
- 75 radiotelefonów przewoźnych²⁹,
- 123 radiotelefonów noszonych³⁰.

(akta kontroli str.81-82)

²⁷ W tym odpowiednio: 1 150, 1 215 i 945.

²⁸ Dz. Urz. KGP z 2023 r. poz. 81.

²⁹ Cyfrowych było 28, a analogowych 47.

³⁰ Cyfrowych było 16, a analogowych 107.

1.7. Wydatki budżetowe na utrzymanie i rozwój systemu łączności radiowej KPP były realizowane przez KWP. W wyjaśnieniach Komendant podał, że podczas odpraw pojawiała się kwestia podjęcia działań w celu wyposażenia KPP w system łączności cyfrowej. Zwracano na to szczególną uwagę po przeprowadzonych ćwiczeniach Wolf-Ram-23³¹, kiedy to wystąpiły problemy w analogowej komunikacji radiowej. (Problemy te opisano w obszarze 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str.83-84)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

KPP właściwie wypełniała obowiązki z zakresu organizacji łączności radiowej, ponieważ policjanci zostali wyposażeni w środki tej łączności, zostali przeszkoleni w zakresie obsługi ich urządzeń i prowadzenia korespondencji radiowej. Komenda korzystała jednak wyłącznie z analogowego nieszyfrowanego systemu łączności radiowej, podatnego na zakłócenia. KPP nie była w pełni przygotowana na sytuację wystąpienia nagłego kryzysu, skutkującego utratą lub ograniczeniem możliwości wykorzystania systemów łączności. Posiadała wprawdzie urządzenia, zdolne do podtrzymania zasilania urządzeń łączności radiowej, nie została jednak wyposażona w system łączności cyfrowej bądź satelitarnej, będący alternatywnym do analogowego systemu.

OBSZAR

2. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemów łączności radiowej

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą KPP w Ostródzie nie zawierała porozumień w zakresie współdziałania z systemami w innych służbach podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji³¹ oraz z innymi służbami niepodlegającymi MSWiA, w celu zapewnienia, skutecznego współdziałania w sytuacji kryzysowej.

W wyjaśnieniach Komendant podał, że z informacji którymi dysponował porozumienia dwustronne ze służbami podległymi MSWiA zawierała KG i KWP. Wskazał, że były to m.in. porozumienia:

- Komendantów Głównych Policji i Straży Granicznej z 17 czerwca 2004 r.³²,
- Komendantów Wojewódzkich Policji i Państwowej Straży Pożarnej w Olsztynie z 16 marca 2017 r. oraz
- Komendantów Głównych Policji i Państwowej Straży Pożarnej z 30 grudnia 2019r.

W porozumieniach ustalono m.in. zasady współdziałania tych służb, w tym w zakresie teleinformatycznym, wyznaczając koordynatorów.

Komendant podał, również, że KWP w Olsztynie zawarła porozumienia w sprawie współdziałania z innymi służbami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego lub obronności państwa niepodlegającymi MSWiA. Były to porozumienia:

- Dyrektora Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji i szefa Sztabu Zastępcy Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej z 10 kwietnia 2006 r.,

³¹ Dalej: MSWiA.

³² Na podstawie tego porozumienia zawarto następnie porozumienie z 29 października 2004 r. Dyrektora Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji i Dyrektora Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Straży Granicznej, a Komendant Wojewódzki Policji zawarł: 15 września 2004 r. porozumienie z Komendantem Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej w Kętrzynie oraz 21 kwietnia 2005 r. – uzgodnienia z Komendantem Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku.

- Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej i Komendanta Głównego Policji z 5 lutego 2020 r. i 17 listopada 2023 r.,
- Dowództwa 16 Dywizji Zmechanizowanej im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Olsztynie i KWP z 4 czerwca 2020 r.,
- Dowódcy 4 Warmińsko-Mazurskiej Brygady Obrony Terytorialnej oraz Komendanta Wojewódzkiego Policji z 31 lipca 2020 r. i 25 czerwca 2024 r.

Wskazał, że w porozumieniu z Żandarmerią Wojskową ustalono zasady organizacyjne łączności radiowej przy wykorzystaniu Krajowej Sieci Współdziałania i Alarmowania Policji podczas współdziałania jednostek organizacyjnych obu służb. Natomiast w przypadku pozostałych, spośród powyższych, porozumień określały one m.in. zasady współpracy w zakresie udostępniania zasobów łączności.

Podał, że z informacji, które posiada, realizowanie powyższych porozumień było wykonywane poprzez prowadzenie ciągłego nasłuchu na kanale Krajowej Sieci Współdziałania i Alarmowania oraz systematyczne aktualizowanie siatki kanałowej w użytkowanych radiotelefonach.

W sprawie stosowanych zasad współdziałania, odnoszących się do łączności radiowej, ze służbami podległymi MSWiA i innymi podmiotami realizującymi zadania zarządzania kryzysowego oraz obronności państwa Komendant podał, że Wydział Łączności KWP w Olsztynie, w zakresie swoich zadań, dokonuje programowania radiotelefonów bazowych, przewoźnych i noszonych, które posiadają kanały współdziałania. Wskazał, że nie ma możliwości maskowania analogowej korespondencji radiowej. Kanały współpracy obejmowały zasięgiem cały obszar powiatu. Podał, że kanał współpracy dla służb pracuje w systemie analogowym i w związku z tym zaprogramowany jest na wszystkich radiotelefonach będących na wyposażeniu funkcjonariuszy KPP. Podał, że uruchomienie szyfrowanej łączności radiowej na terenie Komendy jest niemożliwe, z uwagi na braki w posiadaniu urządzeń pracujących w systemach cyfrowych.

W kwietniu 2023 r. Komenda Powiatowa Policji i w Ostródzie wraz z podległymi jednostkami tj. Komisariatem Policji w Morągu, PP w Dąbrównie, PP Łukcie, PP Małdytach, PP w Miłakowie, PP Miłomłynie oraz PP w Stębarku, brała udział w ramach operacji policyjnej WILK w międzynarodowym zgrywającym ćwiczeniu dowódczo-sztabowym z zakresu reagowania na zagrożenia terrorystyczne związane z użyciem środków CBRN³³, pod kryptonimem „Wolf-Ram-23”. Organizatorem trwających cztery dni ćwiczeń był Główny Sztab Policji KGP wraz z Wydziałem ds. Zwalczania Broni Masowego Rażenia Federalnego Biura Śledczego (FBI). Głównym założeniem ćwiczenia była reakcja Policji w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej w postaci aktu terrorystycznego związanego z zagrożeniem chemicznym, biologicznym, radiacyjnym lub nuklearnym oraz współdziałanie i wymiana informacji między FBI, a służbami odpowiedzialnymi za działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne w Polsce. Spośród służb podlegających MSWiA w manewrach tych, oprócz Policji, uczestniczyła Państwowa Straż Pożarna. Brały w nich również udział m.in. oddziały Żandarmerii Wojskowej oraz Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W dniu 28 kwietnia 2023 r., ze współdziałania został sporządzony przez KWP raport końcowy. W raporcie tym, zawarto wniosek dotyczący poprawy systemu łączności bezprzewodowej (urządzenie analogowe znajdujące się na stanowisku kierowania w KPP nie pozwalało na prowadzenie czytelnej korespondencji między podległymi służbami). Stwierdzono również braki w ilości radiostacji do prowadzenia szyfrowanej korespondencji. We wnioskach podano także,

³³ CBRN (ang. Chemical, Biological, Radiological, Nuclear) – skrót oznaczający kolejno zagrożenia: chemiczne, biologiczne, radiologiczne i nuklearne.

że podczas prowadzenia czynności³⁴ do utrzymywania łączności i prowadzenia korespondencji najlepiej sprawdziły się stacje nasobne z zestawami słuchawkowymi.

Jednym z celów ww. ćwiczenia było sprawdzenie oraz doskonalenie systemów łączności i organizacji obiegu informacji wewnątrz Policji, jak również w zakresie wymiany informacji z zewnętrznymi podmiotami współdziałającymi, a także doskonalenie współdziałania oraz wymiany informacji pomiędzy przedstawicielami służb i instytucji odpowiedzialnych za reagowanie w sytuacjach kryzysowych.

W analizowanym okresie Komenda nie brała z innymi służbami udziału na podległym terenie w działaniach kryzysowych lub dotyczących zagrożenia bezpieczeństwa, przy wykorzystaniu zintegrowanych systemów łączności. Na terenie właściwości KPP cyklicznie raz w roku od kilku lat odbywają się sportowe oraz kulturalne imprezy masowe m.in.; Dni Grunwaldu; Mecze piłki nożnej w ramach swoich lig. Podczas zabezpieczania tego typu imprez na danych obiektach/obszarach powstają centra dowodzenia, w których biorą udział dowódcy poszczególnych służb należących do MSWiA, jak również niepodlegającymi MSWiA, którzy są odpowiedzialni za zabezpieczenie oraz koordynację działań podległych funkcjonariuszy. Informacje do policjantów przekazywane były za pomocą środków łączności radiowej, ale również za pomocą służbowej telefonii komórkowej przez poszczególne służby we własnym zakresie. Dodatkowo dowódcy zabezpieczenia przekazywali meldunki ww. środkami do dyżurnych stanowisk kierowania KPP w zależności jakiego typu jest zabezpieczenie (prewencyjne, akcja, operacja).

W kontroli przeprowadzono oględziny, w ramach których próbę łączności z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Ostródzie na kanale B112. Łączność została nawiązana za pierwszym razem, jednak dopiero, po wcześniejszym kontakcie za pomocą innego środka łączności.

W wyjaśnieniach Komendant podał, że Plany na wypadek wystąpienia poważnego zagrożenia wewnętrznego (stan wyjątkowy) i zewnętrznego (stan wojny, stan wojenny) opracowane są przez KWP. W planach tych ujęte są zadania Komendy. Przewidziano i opisano w nich sposób prowadzenia łączności ze wskazaniem na konkretnie istniejące lub zaplanowane systemy między służbami podległymi MSWiA oraz siłami zbrojnymi RP, a także strukturami władzy państwowej. Informacje te były niejawnie, opatrzone klauzulą „poufne”.

(akta kontroli str.51-56, 85-93)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Funkcjonujący w Komendzie system łączności radiowej umożliwiał prowadzenie wspólnych działań ze służbami podległymi MSWiA, a także z innymi podmiotami realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego. Jednakże współdziałanie to mogło odbywać się głównie za pomocą analogowej nieszyfrowanej łączności radiowej. NIK pozytywnie ocenia uczestniczenie KPP, wraz z podległymi jej jednostkami, w ćwiczeniach mających m.in. na celu doskonalenie systemów łączności. Ćwiczenia te wskazały na konieczność zastąpienia łączności radiowej łącznością cyfrową.

³⁴ Zakres ćwiczeń dotyczący Policji obejmował przeprowadzenie epizodów związanych z ucieczką terrorysty i działaniami blokadowo-pościgowymi.

III. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie formułuje uwag i nie przedstawia wniosków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 10 grudnia 2024 r.

Kontroler
Leszek Żywucki
Główny specjalista
kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
z up.
Bartosz Kościukiewicz
p.o. wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis